

УДК: 316.77:004.8

Biblid 1451-3188, 25 (2026)

Год XXV, бр. 94-95, стр. 363–375

Изворни научни рад

Рад примљен 28. 05. 2026. године

Рад одобрен 18. 06. 2026. године

DOI: https://doi.org/10.18485/iire_ez.2026.25.94_95.17

CC BY-SA 4.0

ГЕНЕРАТИВНА ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА И ДИСТРИБУЦИЈА МЕДИЈСКОГ САДРЖАЈА У ЕВРОПСКОМ РЕГУЛАТОРНОМ ОКВИРУ

Маја ЗАРИЋ*

Анстракт: Развој генеративне вештачке интелигенције представља једну од најзначајнијих трансформација савременог медијског екосистема, посебно у области дистрибуције медијског садржаја. Док су традиционални модели дистрибуције били засновани на уређивачкој селекцији и институционално контролисаним каналима информисања, дигиталне платформе, претраживачи и алгоритамски системи данас преузимају улогу кључних посредника у процесу информисања јавности. У том контексту, генеративна вештачка интелигенција више не функционише искључиво као технолошки алат за аутоматизацију, већ постаје активан чинилац у процесима генерисања, филтрирања и дистрибуције медијских садржаја. Рад анализира на који начин европски регулаторни оквир, пре свега Акт о дигиталним услугама (*Digital Services Act* – DSA), Европски акт о слободи медија (*European Media Freedom Act* – EMFA) и Акт о вештачкој интелигенцији (*Artificial Intelligence Act* – AI Act), утиче на управљање дистрибуцијом медијског садржаја у дигиталном окружењу. Посебна пажња посвећена је питањима алгоритамске транспарентности, системских ризика, заштите уређивачке независности и означавања садржаја генерисаног употребом вештачке интелигенције.

* Универзитет уметности у Београду, Факултет драмских уметности, Београд, Република Србија. Е-mail: majazaric@hotmail.com. ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0002-9773-9399>

Теоријски оквир рада заснива се на савременим приступима медијском менаџменту, економији интернета и концептима алгоритамског „чувања капија“ у дигиталној јавној сфери. Анализа показује да генеративна вештачка интелигенција трансформише дистрибуцију медијског садржаја у сложен технолошко-регулаторни систем, услед чега менаџмент медија добија нове задатке у области управљања алгоритамским процесима, примени етичких стандарда и очувању јавног интереса. Европски регулаторни оквир може допринети јачању транспарентности и заштити демократских вредности у дигиталном медијском простору, али истовремено отвара и питања нових облика концентрације технолошке моћи.

Кључне речи: Генеративна вештачка интелигенција, дистрибуција медијског садржаја, медијски менаџмент, дигиталне платформе

1) УВОД

Савремени медијски екосистем пролази кроз дубоку трансформацију изазвану развојем дигиталних платформи, алгоритамских система и генеративне вештачке интелигенције. Док су медијске организације традиционално контролисале производњу, уређивање и дистрибуцију медијског садржаја, савремено дигитално окружење карактерише доминација платформи и претраживача који посредују у приступу информацијама и обликују видљивост медијских садржаја. Генеративни модели вештачке интелигенције додатно мењају овај однос јер више не служе искључиво као средства техничке аутоматизације, већ постају активни учесници у процесима генерисања, филтрирања, персонализације и дистрибуције информација. У таквом окружењу дистрибуција медијског садржаја добија нову стратешку и регулаторну димензију. Уместо традиционалног модела у којем су медији непосредно управљали каналима комуникације са публиком, савремени систем информисања у великој мери зависи од алгоритамских механизма рангирања, препоручивања и персонализације које контролишу технолошке компаније. На тај начин алгоритамски системи преузимају улогу нових „чувара капија“ (*gatekeepers*) у дигиталној јавној сфери, утичући на видљивост, доступност и интерпретацију медијских садржаја.¹ Овакви процеси имају значајне последице по менаџмент медија, уређивачку независност, медијски плурализам и функционисање демократског јавног простора.² Развој

¹ Philip Napoli, *Social Media and the Public Interest*, Columbia University Press, New York, 2019.

² Jürgen Habermas, *A New Structural Transformation of the Public Sphere and Deliberative Politics*, Polity Press, Cambridge, 2023.

генеративне вештачке интелигенције истовремено отвара могућности за ефикаснију продукцију и дистрибуцију медијског садржаја, али и ризике повезане са концентрацијом технолошке моћи, нетранспарентношћу алгоритамског одлучивања, ширењем дезинформација и слабљењем професионалног новинарства.³ Управо из наведених разлога Европска унија је у претходним годинама интензивирала нормативно уређивање дигиталног простора. Посебан значај имају Акт о дигиталним услугама, Европски акт о слободи медија и Акт о вештачкој интелигенцији, који заједно формирају нови регулаторни оквир за функционисање дигиталног медијског окружења.⁴ Наведени акти уводе обавезе транспарентности алгоритамских система, процене системских ризика, заштите уређивачке независности и означавања садржаја генерисаног употребом вештачке интелигенције.

У предметном раду анализира се утицај европског регулаторног оквира на управљање дистрибуцијом медијског садржаја у условима развоја генеративне вештачке интелигенције. Циљ рада је да се утврди на који начин нови европски прописи трансформишу улогу медијских организација, платформи и алгоритамских система у процесу јавног информисања, као и које импликације ове промене имају за савремени менаџмент медија.

2) СВРХА

Убрзани развој генеративне вештачке интелигенције и њена интеграција у дигитални медијски екосистем довели су до значајних промена у начину производње, дистрибуције и доступности медијског садржаја. Алгоритамски системи данас не само да посредују у приступу информацијама већ и све чешће самостално генеришу, рангирају и персонализују медијске садржаје, чиме непосредно утичу на обликовање

³ "Draft Guidance Note on the Implications of Generative Artificial Intelligence for Freedom of Expression (MSI-AI(2025)10)", Council of Europe, Strasbourg, 2025.

⁴ "Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market for Digital Services", *Official Journal of the European Union*, L 277/1, 27 October 2022; "Regulation (EU) 2024/1083 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 establishing a common framework for media services in the internal market", *Official Journal of the European Union*, L, 2024/1083, 17 April 2024; "Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence", *Official Journal of the European Union*, L, 2024/1689, 12 July 2024.

јавног дискурса и функционисање дигиталне јавне сфере.⁵ Трансформација дистрибуције медијског садржаја отвара бројна правна, технолошка и друштвена питања која се односе на транспарентност алгоритамског одлучивања, заштиту медијског плурализма, уређивачку независност и концентрацију моћи унутар дигиталних платформи и претраживача.⁶ Генеративна вештачка интелигенција у том контексту постаје нови посредник у процесу информисања, при чему алгоритамски модели све више преузимају функције које су традиционално припадале медијским редакцијама и уредницима.⁷ Сврха овог рада јесте анализа утицаја европског регулаторног оквира на управљање дистрибуцијом медијског садржаја у условима развоја генеративне вештачке интелигенције. Посебна пажња усмерена је на анализу Акта о дигиталним услугама, Европског акта о слободи медија и Акта о вештачкој интелигенцији, као кључних нормативних инструмената Европске уније у области дигиталног информисања и алгоритамског посредовања.⁸ Основно истраживачко питање рада односи се на то на који начин европски регулаторни оквир у области дигиталних услуга, медијских слобода и вештачке интелигенције утиче на управљање дистрибуцијом медијског садржаја и трансформише савремене моделе менаџмента медија. Полази се од претпоставке да наведени регулаторни инструменти уводе нови режим транспарентности, одговорности и контроле алгоритамских система, чиме се мењају услови функционисања медијских организација у дигиталном окружењу. Методолошки приступ рада заснива се на нормативно-правној и компаративној анализи европских регулаторних аката, уз примену теоријских концепата медијског менаџмента, економије интернета и алгоритамског управљања дигиталним платформама.⁹ Анализа је заснована на квалитативном и интерпретативном приступу, с циљем да се идентификују кључне импликације које генеративна вештачка

⁵ Jürgen Habermas, *op. cit.*

⁶ Nick Couldry & Ulises Mejias, *The Costs of Connection*, Stanford University Press, Stanford, 2019.

⁷ Philip Napoli, *op. cit.*, pp. 112–118.

⁸ “Regulation (EU) 2022/2065”, *op. cit.*; “Regulation (EU) 2024/1083”, *op. cit.*; “Regulation (EU) 2024/1689”, *op. cit.*

⁹ Bernd W. Wirtz, *Media Management: Strategy, Business Models and Case Studies*, 3rd edition, Springer, Cham, 2021; Lucy Küng, *Strategic Management in the Media: Theory to Practice*, SAGE Publications, London, 2017; Paolo Cellini, *Internet Economics*, LUISS University Press, Rome, 2019.

интелигенција и европска дигитална регулатива имају на дистрибуцију медијског садржаја и функционисање савремених медијских организација.

3) МЕРЕ ЕУ

Европска унија је у претходних неколико година развила сложен регулаторни оквир с циљем уређивања дигиталног медијског простора, функционисања платформи и примене система вештачке интелигенције.¹⁰ У том контексту посебан значај имају Акт о дигиталним услугама, Европски акт о слободи медија и Акт о вештачкој интелигенцији. Иако наведени акти уређују различите сегменте дигиталног окружења, њихово заједничко дејство непосредно утиче на управљање дистрибуцијом медијског садржаја и функционисање савремених медијских система.¹¹ Акт о дигиталним услугама представља основни хоризонтални инструмент Европске уније за регулисање дигиталних посредника, платформи и претраживача. Посебан значај овог акта односи се на обавезе веома великих *онлајн* платформи и веома великих претраживача у погледу процене и ублажавања системских ризика који могу утицати на јавни дискурс, медијски плурализам и слободу изражавања.¹² Чланови 34. и 35. Акта о дигиталним услугама прописују обавезу идентификовања ризика који произилазе из алгоритамских система препоручивања, рангирања и персонализације садржаја, као и предузимање мера за њихово ублажавање. На тај начин дистрибуција медијског садржаја постаје предмет регулаторног надзора, а алгоритамско посредовање питање од јавног интереса.¹³ Европски акт о слободи медија има другачију нормативну функцију јер се усмерава на заштиту професионалног новинарства, уређивачке независности и медијског плурализма. Посебан значај има члан 18. овог акта, којим се уводи механизам тзв. „привилегије медија“ (*media privilege*).¹⁴ Наведени механизам

¹⁰ Giuseppe Martinico & Matteo Monti, “Online Disinformation and Populist Approaches to Freedom of Expression”, *Liverpool Law Review*, 2024, Vol. 45, No. 1, pp. 143–169.

¹¹ Thomas Poell, David Nieborg & José van Dijck, “Platformisation”, *Internet Policy Review*, 2019, Vol. 8, No. 4, DOI: 10.14763/2019.4.1425.

¹² “Regulation (EU) 2022/2065”, *op. cit.*, Arts. 34–35.

¹³ Martin Seeliger & Sebastian Sevignani, “A New Structural Transformation of the Public Sphere?”, *Theory, Culture & Society*, 2022, Vol. 39, No. 4. Интернет: <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/02632764221109439>

¹⁴ Matteo Monti, “The Missing Piece in the DSA Puzzle? Article 18 of the EMFA and the Media Privilege”, *Rivista Italiana di Informatica e Diritto*, 2024, Vol. 6, No. 2; Pietro

омогућава медијима који испуњавају услове професионалне и уређивачке независности да буду обавештени пре уклањања или ограничења дистрибуције њиховог садржаја на платформама, као и да користе приоритетне механизме жалбе¹⁵. На тај начин Европски акт о слободи медија настоји да успостави равнотежу између моћи дигиталних платформи и улоге професионалних медија у демократском јавном простору.¹⁶ Трећи значајан регулаторни инструмент представља Акт о вештачкој интелигенцији, који уређује употребу система вештачке интелигенције, укључујући и генеративне моделе.¹⁷ Посебан значај имају одредбе које се односе на транспарентност генеративних система и обавезу означавања садржаја који је генерисан или измењен употребом вештачке интелигенције. У контексту медијског система наведене мере имају за циљ очување поверења јавности, спречавање манипулације медијским садржајем и заштиту интегритета процеса информисања.¹⁸

Посматрани заједно, наведени акти формирају вишеслојни европски регулаторни оквир који истовремено уређује платформе, медије и системе вештачке интелигенције. Акт о дигиталним услугама регулише алгоритамско посредовање и системске ризике, Европски акт о слободи медија штити професионално новинарство и медијски плурализам, док Акт о вештачкој интелигенцији поставља правила транспарентности и одговорности у примени генеративних модела. На тај начин Европска унија настоји да успостави нормативни модел дигиталног јавног простора заснован на транспарентности, демократским вредностима и заштити јавног интереса.

4) САДРЖАЈ

Развој генеративне вештачке интелигенције довео је до суштинске трансформације начина на који се медијски садржаји производе,

Cesarini, Giovanni De Gregorio & Oreste Pollicino, "The Media Privilege in the European Media Freedom Act", *MediaLaws*, 2023.

¹⁵ Iva Nenadić & Elda Brogi, *Why News Media Need Article 17 of the European Media Freedom Act*, Centre for Media Pluralism and Media Freedom, Florence, 2024.

¹⁶ Damian Tambini, "What Is Journalism? The Paradox of Media Privilege", *European Human Rights Law Review*, 2021, No. 5, pp. 523–539.

¹⁷ "Regulation (EU) 2024/1689", *op. cit.*

¹⁸ "Draft Guidance Note on the Implications of Generative Artificial Intelligence for Freedom of Expression (MSI-AI(2025)10)", *op. cit.*, paras. 67–68.

дистрибуирају и конзумирају у дигиталном окружењу. За разлику од традиционалног медијског система, у којем су медијске организације непосредно контролисале канале дистрибуције и приступ публици, савремени дигитални екосистем заснива се на алгоритамском посредовању платформи, претраживача и система вештачке интелигенције.¹⁹ У таквом окружењу алгоритамски системи преузимају функцију селекције, рангирања и персонализације информација, чиме непосредно утичу на видљивост медијских садржаја и обликовање јавног дискурса.²⁰ Генеративна вештачка интелигенција додатно усложњава овај процес јер омогућава аутоматизовано генерисање текстова, слика, аудио и видео садржаја који се затим интегришу у системе дигиталне дистрибуције. На тај начин настаје нови модел алгоритамски посредованог информисања у којем границе између продукције, дистрибуције и препоручивања садржаја постају све мање јасне.²¹ Посебан значај у том контексту имају механизми хиперперсонализације медијског садржаја. Савремени алгоритамски системи анализирају навике, интересовања и понашање корисника како би генерисали индивидуализоване медијске токове. Последица таквог приступа јесте фрагментација јавне сфере и стварање тзв. „публике од једног“, у којој различити корисници добијају различите информационе реалности.²² Овакви процеси могу имати значајне последице по медијски плурализам, доступност поузданих информација и функционисање демократског јавног простора. Европски регулаторни оквир настоји да одговори на наведене изазове кроз успостављање механизма транспарентности, одговорности и надзора над алгоритамским системима. Акт о дигиталним услугама обавезује платформе и претраживаче да процењују ризике које алгоритамски системи могу произвести по јавни интерес и слободу информисања, док Европски акт о слободи медија настоји да заштити професионалне медије од произвољног ограничења дистрибуције садржаја.²³ Истовремено, Акт о вештачкој интелигенцији уводи обавезу означавања садржаја генерисаног

¹⁹ Thomas Poell, David Nieborg & José van Dijck, "Platformisation", *op. cit.*

²⁰ Philip Napoli, *Social Media and the Public Interest*, *op. cit.*, pp. 95–122.

²¹ Nick Couldry & Ulises Mejias, *The Costs of Connection*, *op. cit.*

²² "Draft Guidance Note on the Implications of Generative Artificial Intelligence for Freedom of Expression (MSI-AI(2025)10)", *op. cit.*, para. 68.

²³ "Regulation (EU) 2022/2065", *op. cit.*; Arts. 34–35.

употребом генеративних модела, с циљем очувања транспарентности и поверења јавности.²⁴

Наведене промене непосредно утичу и на менаџмент медијских организација. Управљање медијима више не подразумева искључиво уређивачке и комерцијалне активности, већ све више укључује разумевање алгоритамих процеса, управљање дигиталним ризицима и примену стандарда транспарентности и етичке одговорности. Медијске организације су принуђене да развијају интерне политике употребе вештачке интелигенције, механизме провере аутентичности медијског садржаја и стратегије комуникације са платформама и претраживачима.²⁵ Посебан изазов представља очување поверења јавности у условима убрзане аутоматизације и масовне дистрибуције синтетичког медијског садржаја. У дигиталном окружењу у којем алгоритми у великој мери одређују видљивост информација, управљање дистрибуцијом медијског садржаја постаје не само технолошко и тржишно већ и демократско и друштвено питање од јавног интереса.²⁶

5) ЗАКЉУЧАК

Развој генеративне вештачке интелигенције и доминација дигиталних платформи довели су до дубоких промена у начину дистрибуције медијског садржаја и функционисању савременог медијског екосистема. Анализа европског регулаторног оквира показује да Европска унија настоји да успостави нормативни модел дигиталног јавног простора који је заснован на транспарентности, одговорности алгоритамих система, заштити медијског плурализма и очувању уређивачке независности.²⁷ Акт о дигиталним услугама, Европски акт о слободи медија и Акт о вештачкој интелигенцији не функционишу као изоловани правни инструменти, већ формирају међусобно повезан систем регулисања дигиталног окружења.²⁸

²⁴ "Regulation (EU) 2024/1689", *op. cit.*, Art. 52.

²⁵ Bernd W. Wirtz, *Media Management: Strategy, Business Models and Case Studies*, *op. cit.*; Lucy Küng, *Strategic Management in the Media: Theory to Practice*, *op. cit.*

²⁶ Jan Oster, *Media Freedom as a Fundamental Right*, Cambridge University Press, Cambridge, 2015.

²⁷ "Regulation (EU) 2022/2065", *op. cit.*; "Regulation (EU) 2024/1083", *op. cit.*; "Regulation (EU) 2024/1689", *op. cit.*

²⁸ Giuseppe Martinico & Matteo Monti, "Online Disinformation and Populist Approaches to Freedom of Expression", *op. cit.*

Док Акт о дигиталним услугама уређује алгоритамско посредовање и системске ризике платформи и претраживача, Европски акт о слободи медија настоји да заштити професионално новинарство и медијски плурализам, а Акт о вештачкој интелигенцији уводи стандарде транспарентности и одговорности у примени генеративних модела. Истраживање је показало да генеративна вештачка интелигенција мења традиционалне моделе управљања медијским садржајем и ствара нове облике алгоритамског посредовања у процесу информисања јавности²⁹. У таквим условима менаџмент медија добија нове обавезе које укључују управљање алгоритамским ризицима, примену етичких стандарда, контролу аутентичности медијског садржаја и усклађивање са регулаторним захтевима дигиталног окружења. Истовремено, развој генеративне вештачке интелигенције отвара и значајне ризике који се односе на концентрацију технолошке моћи, фрагментацију јавне сфере, ширење синтетичког медијског садржаја и слабљење поверења јавности у процес информисања.³⁰ Због тога европски регулаторни приступ представља покушај успостављања равнотеже између технолошких иновација и заштите демократских вредности у дигиталном медијском простору. За Републику Србију наведени процеси имају посебан значај у контексту европских интеграција и усклађивања домаћег законодавства са правним тековинама Европске уније. Способност медијских организација да разумеју и примене нове европске стандарде у области дигиталних услуга, медијских слобода и вештачке интелигенције представљаће један од кључних предуслова за очување професионалних стандарда, заштиту јавног интереса и одрживост медијског система у условима убрзаних технолошких промена.³¹

6) ИЗВОРИ

- Albarran, Alan B., *The Media Economy*, Routledge, New York, 2010.
- “Artificial Intelligence Act”, European Commission, *Official Journal of the European Union*, Brussels, 2024.

²⁹ Philip Napoli, *Social Media and the Public Interest*, *op. cit.*

³⁰ Council of Europe, *Draft Guidance Note on the Implications of Generative Artificial Intelligence for Freedom of Expression (MSI-AI(2025)10)*, *op. cit.*

³¹ Bernd W. Wirtz, *Media Management: Strategy, Business Models and Case Studies*, *op. cit.*; Lucy Küng, *Strategic Management in the Media: Theory to Practice*, *op. cit.*

- Cappello, Maja, *Journalism and Media Privilege, European Audiovisual Observatory*, Strasbourg, 2017.
- Cellini, Paolo, *Internet Economics*, LUISS University Press, Rome, 2019.
- Cesarini, Pietro, De Gregorio, Giovanni & Pollicino, Oreste, "The Media Privilege in the European Media Freedom Act", *MediaLaws*, 2023.
- Couldry, Nick & Mejias, Ulises, *The Costs of Connection*, Stanford University Press, Stanford, 2019.
- "Draft Guidance Note on the Implications of Generative Artificial Intelligence for Freedom of Expression (MSI-AI(2025)10)", Council of Europe, Strasbourg, 2025.
- Doyle, Gillian, *Understanding Media Economics*, 2nd edition, SAGE Publications, London, 2013.
- "European Media Freedom Act", European Commission, *Official Journal of the European Union*, Brussels, 2024.
- Habermas, Jürgen, *A New Structural Transformation of the Public Sphere and Deliberative Politics*, Polity Press, Cambridge, 2023.
- Küng, Lucy, *Strategic Management in the Media: Theory to Practice*, SAGE Publications, London, 2017.
- Martinico, Giuseppe & Monti, Matteo, "Online Disinformation and Populist Approaches to Freedom of Expression", *Liverpool Law Review*, Vol. 45, No. 1, 2024, pp. 143–169.
- Monti, Matteo, "The Missing Piece in the DSA Puzzle? Article 18 of the EMFA and the Media Privilege", *Rivista Italiana di Informatica e Diritto*, Vol. 6, No. 2, 2024.
- Napoli, Philip, *Social Media and the Public Interest*, Columbia University Press, New York, 2019.
- Nenadić, Iva & Brogi, Elda, *Why News Media Need Article 17 of the European Media Freedom Act*, Centre for Media Pluralism and Media Freedom, Florence, 2024.
- Nichols, Tom, *The Death of Expertise*, Oxford University Press, Oxford, 2017.
- Oster, Jan, *Media Freedom as a Fundamental Right*, Cambridge University Press, Cambridge, 2015.
- Picard, Robert G., *The Economics and Financing of Media Companies*, Fordham University Press, New York, 2011.
- Poell, Thomas, Nieborg, David & van Dijck, José, "Platformisation", *Internet Policy Review*, Vol. 8, No. 4, 2019.

- “Recommendation CM/Rec(2022)13 on the impacts of digital technologies on freedom of expression”, Council of Europe, Strasbourg, 2022.
- “Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market for Digital Services (Digital Services Act)”, *Official Journal of the European Union*, L 277/1, 27 October 2022.
- “Regulation (EU) 2024/1083 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 establishing a common framework for media services in the internal market”, *Official Journal of the European Union*, L, 2024/1083, 17 April 2024.
- “Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence”, *Official Journal of the European Union*, L, 2024/1689, 12 July 2024.
- Seeliger, Martin & Sevnigani, Sebastian, “A New Structural Transformation of the Public Sphere?”, *Theory, Culture & Society*, Vol. 39, No. 4, 2022.
- Tambini, Damian, “What Is Journalism? The Paradox of Media Privilege”, *European Human Rights Law Review*, No. 5, 2021, pp. 523–539.
- West, Sonja R., “Press Exceptionalism”, *Harvard Law Review*, Vol. 127, No. 8, 2014, pp. 2434–2463.
- Wirtz, Bernd W., *Media Management: Strategy, Business Models and Case Studies*, 3rd edition, Springer, Cham, 2021.

7) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Питање регулисања генеративне вештачке интелигенције, дигиталних платформи и дистрибуције медијског садржаја има посебан значај за Републику Србију, имајући у виду процес европских интеграција и постепено усклађивање домаћег законодавства са правним тековинама Европске уније.³² Иако Република Србија није чланица Европске уније, европски регулаторни стандарди у области дигиталних услуга, медијских слобода и вештачке интелигенције већ сада имају значајан утицај на домаћи медијски и комуникациони простор.³³ Дигиталне платформе и претраживачи представљају доминантне канале дистрибуције медијског садржаја и у Републици Србији, што значи да алгоритамски системи

³² Jan Oster, *Media Freedom as a Fundamental Right*, op. cit.

³³ “Recommendation CM/Rec(2022)13 on the impacts of digital technologies on freedom of expression”, Council of Europe, Strasbourg, 2022.

страних технолошких компанија непосредно утичу на доступност информација, видљивост медијских садржаја и обликовање јавног дискурса.³⁴ У таквом окружењу питања транспарентности алгоритама, медијског плурализма, заштите професионалног новинарства и одговорности платформи постају значајна и за домаћи медијски систем.³⁵ Посебан значај имају механизми које уводи Европски акт о слободи медија, нарочито у делу који се односи на заштиту уређивачке независности и ограничење произвољног уклањања медијског садржаја са дигиталних платформи.³⁶ У условима високе зависности медија од платформи и друштвених мрежа као канала дистрибуције, наведени стандарди могу бити значајни и за јачање правне сигурности и професионалне аутономије медија у Републици Србији.³⁷ Истовремено, развој генеративне вештачке интелигенције отвара и нове ризике за домаћи медијски простор, укључујући ширење дезинформација, манипулацију синтетичким медијским садржајима, злоупотребу *deepfake* технологија и додатну концентрацију комуникационе моћи унутар глобалних технолошких компанија.³⁸ Из тог разлога европски приступ заснован на транспарентности, процени ризика и регулаторном надзору може представљати значајан модел за будуће обликовање домаћег нормативног оквира. За медијске организације у Републици Србији наведене промене имају и директне менаџерске импликације. Савремено управљање медијима све више захтева разумевање алгоритамских система, развој интерних политика употребе вештачке интелигенције, као и способност прилагођавања новим европским стандардима у области дигиталне комуникације и јавног информисања. У том смислу, европска регулатива не представља само спољни правни утицај већ и важан оквир за модернизацију домаћег медијског система и унапређење заштите јавног интереса у дигиталном окружењу.³⁹

³⁴ Philip Napoli, *Social Media and the Public Interest*, *op. cit.*

³⁵ Damian Tambini, "What Is Journalism? The Paradox of Media Privilege", *op. cit.*

³⁶ "Regulation (EU) 2024/1083", *op. cit.*, Art. 18.

³⁷ Maja Cappello, *Journalism and Media Privilege*, European Audiovisual Observatory, Strasbourg, 2017.

³⁸ "Regulation (EU) 2024/1689", *op. cit.*; "Draft Guidance Note on the Implications of Generative Artificial Intelligence for Freedom of Expression (MSI-AI(2025)10)", *op. cit.*

³⁹ Bernd W. Wirtz, *Media Management: Strategy, Business Models and Case Studies*, *op. cit.*

GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND MEDIA CONTENT DISTRIBUTION IN THE EUROPEAN REGULATORY FRAMEWORK

Maja ZARIĆ*

Abstract: The development of generative artificial intelligence represents one of the most significant transformations of the contemporary media ecosystem, particularly in the field of media content distribution. While traditional distribution models were based on editorial selection and institutionally controlled channels of information dissemination, digital platforms, search engines, and algorithmic systems increasingly assume the role of key intermediaries in the public information process. In this context, generative artificial intelligence no longer functions solely as a technological tool for automation but also as an active actor in the generation, filtering, personalisation, and distribution of media content. This paper analyses the impact of the European regulatory framework on the management of media content distribution in the context of the development of generative artificial intelligence. Particular attention is devoted to the Digital Services Act (DSA), the European Media Freedom Act (EMFA), and the Artificial Intelligence Act (AI Act) as key regulatory instruments governing digital services, media freedom, and algorithmic systems within the European Union. The paper examines issues related to algorithmic transparency, systemic risks, editorial independence, and the labelling of AI-generated content. The analysis demonstrates that generative artificial intelligence transforms media content distribution into a complex technological and regulatory system, thereby imposing new obligations on media management in the areas of algorithmic governance, ethical standards, and the protection of the public interest. At the same time, the European regulatory framework seeks to establish a balance between technological innovation and the preservation of democratic values within the digital public sphere.

Keywords: generative artificial intelligence, media content distribution, media management, digital platforms, Digital Services Act, European Media Freedom Act, Artificial Intelligence Act.

* University of Arts in Belgrade, Faculty of Dramatic Arts, Belgrade, Republic of Serbia.
E-mail: maja-zaric@hotmail.com. ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0002-9773-9399>